

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	จุดยืน ขอบเขต และนิยาม	1
	1. จุดยืน และหน้าที่ของเมือง	2
	2. ปัญหาและขอบเขตของเศรษฐกิจเมือง	4
	3. ความหมายและอาณาเขตของเมือง	5
	4. สรุป	9
	5. คำศัพท์และแนวคิดที่ควรทบทวน	10
	6. ข้อที่ควรนำไปพิจารณาและถกเถียง	10
	7. หนังสืออ่านประกอบ	11
2	ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจของเมือง	13
	1. การตั้งถิ่นฐานและการกลายเป็นเมือง (Urbanization)	14
	2. ตัวแบบของการพัฒนาชุมชนเมือง	24
	3. ความเป็นเมืองจากยุคเริ่มแรกถึงปัจจุบัน	28
	4. การเจริญเติบโตของกรุงเทพมหานคร	34
	5. สรุป	45
	6. คำศัพท์ และแนวคิดที่ควรทบทวน	47
	7. ข้อที่ควรนำไปพิจารณาและถกเถียง	48
	8. หนังสืออ่านประกอบ	49
3	เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยความเจริญเติบโตของเมือง	51
	1. ความนำ	52
	2. การวิเคราะห์เบื้องต้นเกี่ยวกับการเลือกทำเลที่ตั้งของเมือง	53
	3. ตัวแบบการเจริญเติบโตของเมือง	59
	4. แบบจำลองกฎแห่งวงจร และสาเหตุรวมของอุตสาหกรรมที่มีต่อการขยายตัวของเมือง	82
	5. สรุป	85

	6. คำศัพท์และแนวคิดที่ควรทบทวน	86
	7. ข้อที่ควรนำไปพิจารณาและถกเถียง	87
	8. หนังสืออ่านประกอบ	88
4	การตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งภายในเมือง	91
	1. ความนำ	92
	2. ตัวกำหนดในการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งภายในเมือง	99
	3. ตัวแบบของการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งภายในเมือง	104
	4. สรุป	115
	5. คำศัพท์และแนวคิดที่ควรทบทวน	116
	6. ข้อที่ควรนำไปพิจารณาและถกเถียง	117
	7. หนังสืออ่านประกอบ	118
5	การใช้ที่ดิน (Land Use)	119
	1. ความนำ	120
	2. ทฤษฎีการใช้ที่ดิน	121
	3. ตัวแบบของการใช้ที่ดินทั่วไป	132
	4. การใช้ที่ดินในทางกายภาพ อุตสาหกรรม และที่อยู่อาศัย	140
	5. การใช้ที่ดินในทางปฏิบัติ	145
	6. คำศัพท์ และแนวคิดที่ควรทบทวน	147
	7. ข้อที่ควรนำไปพิจารณาและถกเถียง	148
	8. หนังสืออ่านประกอบ	149
6	การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน (Zoning)	151
	1. ความนำ	152
	2. เหตุผลของการกำหนดเขต	154
	3. หลักเกณฑ์การกำหนดเขต	158
	4. ปัญหาของการกำหนดเขต	162

	5. ทางเลือกของนโยบาย	164
	6. คำศัพท์และแนวคิดที่ควรทบทวน	167
	7. ข้อที่ควรนำไปพิจารณาและถกเถียง	167
	8. หนังสืออ่านประกอบ	168
7	ที่อยู่อาศัยในเมือง	169
	1. ความนำ	170
	2. ตลาดที่อยู่อาศัยในเมือง	171
	3. ความไม่สมบูรณ์ของตลาดที่อยู่อาศัยและผลกระทบ	177
	4. นโยบายคานที่อยู่อาศัย	190
	5. สรุป	202
	6. คำศัพท์และแนวคิดที่ควรทบทวน	202
	7. ข้อที่ควรนำไปพิจารณาและถกเถียง	203
	8. หนังสืออ่านประกอบ	204
8	การพัฒนาเมืองหลัก	207
	1. ความนำ	208
	2. แนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาเมืองหลัก	209
	3. วัฏจักรของการพัฒนาเมือง	216
	4. การพัฒนาเมืองหลักในกรอบนโยบายการพัฒนาเมืองของประเทศไทย	220
	5. นโยบายการพัฒนาเมืองหลักของประเทศไทย	225
	6. ปัญหาในการดำเนินการพัฒนาเมืองหลัก	228
	7. สรุป	234
	8. ศัพท์และประเด็นที่ควรทบทวน	234
	9. ข้อที่ควรนำมาพิจารณาและถกเถียง	235
	10. หนังสืออ่านประกอบ	236

ภาคผนวก

	หน้า
I แนวทางในการกระจายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปสู่ ส่วนภูมิภาค	237
II นโยบายพัฒนาเมืองหลักของประเทศไทย	239
III ชุมชนแออัด : ความเป็นมา ปัญหา และแนวความคิดในการ ปรับปรุง	243
	263

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
2.1	Urban Population of Major World Regions 1950 and 1980	17
2.2	World Urbanization by Country	18
2.3	Major Cities of the World	23
2.4	แผนที่เมืองกรุงเทพฯ 1826	38
2.5	แผนที่การใช้ที่ดินบริเวณต่างๆ ของนครหลวงกรุงเทพ ธนบุรีในรัชสมัย ร.5 (พ.ศ.2411)	41
2.6	แผนที่การใช้ที่ดินบริเวณต่างๆ ของนครหลวงกรุงเทพ ธนบุรีปี พ.ศ. 2501	43
3.1	ความสัมพันธ์ระหว่างภาวชนสงกับระยะทาง	54
3.2	(ก) การเลือกที่ตั้งของหน่วยผลิตที่ใช้วัตถุดิบอย่างเดียวและขายใน ตลาดเดียว	55
	(ข) การเลือกที่ตั้งของหน่วยผลิตที่ใช้วัตถุดิบอย่างเดียวและขายใน ตลาดเดียวโดยภาวชนสงต่อหน่วยระยะทางเท่ากัน	55
3.3	แสดงผลของตัวทวีคูณของเมือง	61
3.4	ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของเมืองและค ความต้องการขั้นต่ำของ อุตสาหกรรม 13 ชนิด	65
3.5	ระบบแหล่งกลางของคริสตัลเลอร์จากอันดัลเล็คไปหาใหญ่	75
3.6	(ก) การใช้รูปทรงแหลี่ยมแสดงขนาดของแหล่งกลางจะลุ่มพื้นที่ใดดี	77
	(ข) การในช่วงกลมจะมีพื้นที่ซ้อนกัน	77
	(ค) หรือมีที่ว่าง	77
3.7	แบบจำลองกฎแห่งวงจรและสาเหตุมรวมของอุตสาหกรรมที่มีต่อการขยาย ตัวของเมือง	89
4.1	แสดงคุณลยภาพของหน่วยผลิต	93
4.2	อาณาบริเวณตลาดของหน่วยผลิตทั้งสอง	95

รูปที่		หน้า
4.3	คว้แบบอย่างงายของสัห่มพันั้ในการเลื่อกที่ตั้	96
4.4	คูลยภาพในที่ตั้งของหน่วยผลิต	103
4.5	แสดงทำ เลที่ตั้งที่มีคูลยภาพ เกิดขึ้นได้หลายอย่าง	104
4.6	แสดงการวิเค ราะห์เพคาคา ่าเข้าของหน่วยผลิต	105
4.7	แสดงจุดคั้ระหวางเส้นเพคาคา ่าเข้าที่เป็นเส้นตรงกั้ไม่เป็นเส้นตรง	105
4.8	การกำหนครค ากั้ขนาดของอาณาบริเวณตลาด	108
4.9	การเปลี่นเปล่ของอุปสั และอาณาบริเวณตลาด	109
5.1	ค ่าเข้าที่คินในเขตเมื่ง	123
5.2	ค ่าเข้าที่คินในแบบจำลองของกลุ่มนั้โศค ลาสสิค	126
5.3	(ก) แสดงการแบงเขตแบบ Concentric Zones	133
	(ข) ค ่าเข้าเพคานและการแบงเขตวงแหวน	134
5.4	Radial Sectors	137
5.5	แสดงรายไค์ และกำไร ณ ที่ตั้ง 2 แห่ง	141
5.6	เส้นค ่าเข้าประมูล	142
5.7	ที่ตั้งคูลยภาพของจัรวั้เรื่ง	144
5.8	แสดงศูนย์กลางการค ่าขายอยในเมื่ง	146
7.1	(ก) ตลาดของสัคคอกที่อยู่อาศัยเมื่งอุปสั ัเพิ่ม	173
	(ข) ตลาดของบรึการที่อยู่อาศัยเมื่งอุปสั ัเพิ่ม	173
7.2	(ก) ตลาดของสัคคอกที่อยู่อาศัยเมื่งค ่าขายสูงขึ้	174
	(ข) ตลาดของบรึการที่อยู่อาศัยเมื่งค ่าขายสูงขึ้	174
7.3	ผลทางสัวัศึการให้เงนอุคหนุ่เพื่อเสริมรายไค์และการให้เงน อุคหนุ่เป็ค าคอกเบี้ย/ค ่าเข้าบ้าน	195
7.4	การค วคุมค ่าเข้าและการจัคสรทรหั้ยการ	197
7.5	ผลทางสัวัศึการของที่อยู่อาศัยโดยรัฐ	200
8.1	กระบวนการพัฒนาเมื่งในภูมิภาค 4 ชั้ตอน	213

รูปที่		หน้า
8.2	แสดงวัฏจักรของการพัฒนา	217
8.3	ผังแสดงนโยบายพัฒนาเมืองแบบ "ปล่อยให้ตามสบาย"	222
8.4	ผังแสดงนโยบายพัฒนาเมืองแบบ "สมบูรณ์รูป"	224
A-1	ผังเคาโครงเมืองศูนย์กลางกรุงเทพมหานคร	251
A-2	ผังแสดงความสัมพันธ์ของโครงสร้างความเป็นมาและปัญหาชุมชนแออัดในเมือง	275

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
2.1	ประชากรเมืองของโลกแยกตามภูมิภาคปี ค.ศ. 1950 และ 1980	16
2.2	The World's Most Urbanized Nations 1980	20
2.3	Cities of the World Population 100,000 or More 1950 and 1980	22
3.1	ตารางสมมติของตัวแบบปัจจัย-ผลผลิต	79
3.2	ความสัมพันธ์ทางตรงหรือสัมพันธ์ทางเทคนิคต่อหน่วยมูลค่าของ ผลผลิต	80
3.3	Direct and Indirect Requirements Table	81
4.1	ส่วนแบ่งของการจ้างงานและประชากรในบริเวณชานเมืองแยกตาม ประเภทกิจกรรม	113
8.1	โครงการพัฒนาเมืองหลักและงบประมาณเบื้องต้น	233
A-1	ประเภท, ลักษณะและจำนวนของที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยในเมือง	264
A-2	ลักษณะการดูแลที่ดินของหน่วยงานรัฐต่างๆ	266
A-3	การเพิ่มประชากรและความต้องการที่อยู่อาศัย	270